

27 BLIŻEJ BRUKSELI

E-MAGAZYN PRZEDSTAWICIELSTWA MAŁOPOLSKI W BRUKSELI

EUROPEJSKI ZIELONY ŁĄD

 MAŁOPOLSKA

REDAKTOR NACZELNY:

Renata Jasiołek

KONTAKT Z REDAKCJĄ:

Przedstawicielstwo Województwa
Małopolskiego w Brukseli
rue de la Sience 41, 1040 Bruksela, Belgia
e-mail: bruxelles@umwm.malopolska.pl

PROJEKT GRAFICZNY:

www.aplanmedia.pl

.....

BLIŻEJ BRUKSELI

EUROPEJSKI ZIELONY ŁAD

1.	Słowo Wstępne <i>Marszałek Witold Kozłowski</i>	4
2.	Europejski Zielony Ład szansą na transformację polskiej gospodarki <i>Dr Michał Kurtyka</i>	5
3.	Mechanizm Sprawiedliwej Transformacji – narzędzie finansowania Europejskiego Zielonego Ładu <i>Dr Marek Prawda</i>	8
4.	Europejski Zielony Ład - wyjątkowa okazja? <i>Christian Egenhofer</i>	11
5.	Wywiad z Juanem Espadasen Cejasem Przewodniczącym Grupy Roboczej „Zielony Ład w terenie” Europejskiego Komitetu Regionów	15
6.	Małopolska podbija Brukselę Województwo Małopolskie – razem dla środowiska <i>Marta Bosak, Justyna Mazurkiewicz</i>	17
7.	Questio iuris	21

Szanowni Państwo!

Najnowszy numer magazynu Blżej Brukseli poświęcony jest tzw. Europejskiemu Zielonemu Ładowi, czyli planowi działań na rzecz zrównoważonej gospodarki Unii Europejskiej.

Zmiana klimatu i degradacja środowiska stanowią zagrożenie dla Europy i reszty świata. Dlatego, aby sprostać tym wyzwaniom, Europa potrzebuje nowej strategii mającej na celu przekształcenie Unii do 2050 roku w nowoczesną, zasobooszczędną i konkurencyjną gospodarkę: To ambitne cele, które wymagają transformacji całych gałęzi przemysłu. To także strategia, która wymaga zainwestowania ogromnych środków finansowych. W związku z tym, projekt budżetu UE na lata 2021-2027 – wynoszący 1 074 miliardów euro – zakłada, że 30% wszystkich wydatków (biorąc pod uwagę wszystkie programy unijne) ma być przeznaczonych na realizację celów klimatycznych. Równocześnie wszystkie wydatki z nowego budżetu unijnego muszą być zgodne z głównym celem EZŁ, czyli neutralnością klimatyczną UE do roku 2050. Zaproponowany przez Komisję Europejską w lipcu 2020 r. Program Odbudowy Gospodarki UE po pandemii COVID-19, tzw. instrument Next Generation EU, także podlega wymogom Europejskiego Zielonego Ładu: kraje Wspólnoty będą podnosić się z obecnego kryzysu „zazielniając” swoją gospodarkę.

Małopolska już od wielu lat podejmuje działania na rzecz ochrony środowiska, m.in. przeciwdziałając zmianom klimatycznym, dbając o ochronę powietrza czy wspierając procesy dekarbonizacji. Obecnie rozpoczęliśmy realizację kolejnego projektu pt. LIFE EKOMAŁOPOLSKA, który przygotowuje nas do wdrażania założeń Europejskiego Zielonego Ładu. Dla regionu zostaną przygotowane dwa scenariusze redukcji emisji gazów cieplarnianych – odpowiednio do 2035 i do 2050 r. – oraz projekty inwestycyjne, które będą mogły ubiegać się o finansowe wsparcie w ramach Funduszu Sprawiedliwej Transformacji – narzędzia EZŁ przeznaczonego dla regionów najbardziej dotkniętych negatywnymi skutkami dekarbonizacji.

Serdecznie zachęcam do zapoznania się z niniejszym numerem magazynu. Jednocześnie chciałbym przypomnieć, że wszystkie zmiany zaczynają się od nas samych, bez względu na regulacje prawne i systemowe, i że każdy z nas ma wpływ na stan środowiska. Naszym codziennym działaniem i zachowaniem dajmy dowód świadomego korzystania z zasobów Ziemi i ponoszenia odpowiedzialności za przyszłość naszej planety.

Życzę miłej lektury!

Witold Kozłowski
Marszałek Województwa
Małopolskiego

Europejski Zielony Ład szansą na transformację polskiej gospodarki

Europejski Zielony Ład stanowi nowe, kompleksowe podejście do prowadzenia polityki Unii Europejskiej, zakładające osiągnięcie neutralności klimatycznej dla całej Wspólnoty w 2050 roku.

Przyszła polityka klimatyczna UE powinna uwzględniać różne punkty startowe jeżeli chodzi o redukcję emisji, jak i wyzwania społeczne, które należy podjąć w procesie przeprowadzania transformacji. W dobie pandemii COVID-19 ma to szczególne znaczenie.

Proces zmian polskiej gospodarki i energetyki oznacza ogromne wyzwanie, jak i korzyści oraz szanse do wykorzystania. Prowadzona po 1989 roku transformacja pozwoliła na znaczącą redukcję gazów cieplarnianych i poprawę stanu środowiska, która stanowi nasz wkład w realizację zobowiązań porozumienia paryskiego podpisanego w 2015 roku. Polska jest aktywnym uczestnikiem dyskusji o przyszłym kształcie polityki klimatycznej. Dostrzegamy w niej szanse dla rozwoju nowych gałęzi gospodarki, które będą budowały przewagę konkurencyjną nie tylko na rynku unijnym, ale i na całym świecie. Chcemy modernizować naszą energetykę w kierunku zero- i niskoemisyjnych źródeł wytwórczych, aby w przyszłości osiągnąć wspólny cel, jakim jest neutralność klimatyczna. Proponowana przez Unię Europejską „sprawiedliwa transformacja energetyczna” powinna być nie tylko wspólnotą celu. Istotnym jest zapewnienie każdego państwa członkowskiego, że transformacja energetyczna będzie przebiegać w zrównoważony sposób, odpowiednio dostosowany do swoich warunków i możliwości.

Dr Michał Kurtyka

Jest absolwentem paryskiej uczelni Ecole Polytechnique i stypendystą w zakresie optyki kwantowej w National Institute of Standards and Technologies pod Waszyngtonem (DC). Pracę doktorską obronił na Uniwersytecie Warszawskim. Był wykładowcą na Uniwersytecie Warszawskim, Collegium Civitas oraz Oxford Programme On Modern Poland. Jest współautorem koncepcji prowadzenia skutecznych zmian w przedsiębiorstwie, opisaną w książce „Zarządzanie zmianą. Od strategii do działania”, jak również autorem książki „Od restrukturyzacji do modernizacji. Opóźniona transformacja polskiego sektora elektroenergetycznego w latach 1990-2009”. Karierę zawodową rozpoczął w Urzędzie Komitetu Integracji Europejskiej w Warszawie. Był promotorem europejskiej współpracy w zakresie zmian przemysłowych i dostosowania przemysłu w Europie do wyzwań globalizacji. Jest autorem rządowego programu rozwoju elektromobilności w Polsce. Od 1 stycznia 2016 r. był sekretarzem stanu w Ministerstwie Energii. Od 2 grudnia 2018 r. przewodniczył negocjacom podczas Szczytu Klimatycznego COP 24 w Katowicach. Od 15 listopada 2019 r. pełni stanowisko ministra w nowo utworzonym Ministerstwie Klimatu.

Nasi partnerzy dostrzegają wyjątkową sytuację Polski oraz punkt, z którego przystępujemy do procesu transformacji, czemu dali wyraz podczas posiedzenia Rady Europejskiej w grudniu 2019 r. Zaszłości historyczne zdeterminowały kształt polskiej gospodarki i energetyki, której podstawowym surowcem przez dekady był węgiel. Obecnie blisko 80% produkowanej w naszym kraju energii pochodzi właśnie z tego surowca. Systematycznie z każdym rokiem ten odsetek będzie coraz mniejszy. Musimy patrzeć na energetykę jako system, który będzie zapewniał przewidywalne dostawy energii, po cenie akceptowalnej przez społeczeństwo. Chcemy, aby coraz ważniejszym, a w przyszłości głównym elementem naszego miksu energetycznego, fundamentem zmian, były odnawialne źródła energii, które będziemy uzupełniali niskoemisyjnymi źródłami w energetyce konwencjonalnej. Aby uzmysłowić sobie skalę wyzwań jaka nas czeka, tylko w samym wymiarze energetyki, będziemy musieli zbudować równoległy do systemu energetyki konwencjonalnej system oparty o OZE.

Modernizacja systemu energetycznego Polski jest bardzo potrzebna. Biorąc pod uwagę średni wiek instalacji, perspektywy rozwoju popytu oraz konieczność zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego Polski, Unia Europejska dostrzegła skalę wyzwań, z jakimi będzie musiała się mierzyć Polska, wdrażając poszczególne inicjatywy w ramach Europejskiego Zielonego Ładu. W ramach proponowanego mechanizmu sprawiedliwej transformacji Polska mogłaby otrzymać w najbliższej perspektywie finansowej ponad 100 mld złotych, czyli najwięcej spośród wszystkich państw członkowskich UE. Propozycję Komisji postrzegamy jako wyraz zaufania co do tego, że nasz kraj będzie dążył do transformacji gospodarki w kierunku niskoemisyjnym.

Mając na względzie, że proces transformacji energetyczno-klimatycznej UE będzie trwał przez kolejne dziesięciolecia, konieczna będzie dalsza dyskusja na poziomie państw członkowskich o możliwości pozyskania nowych, znaczących środków finansowych UE i zagwarantowanie wsparcia dalszych inwestycji po roku 2027. Na poziomie Unii Europejskiej rozmawiamy z naszymi partnerami o potrzebie stworzenia odpowiednich instrumentów finansowych, które pozwolą Polsce na zbliżenie się do osiągnięcia celu neutralności klimatycznej.

Proponowana przez Unię Europejską „sprawiedliwa transformacja energetyczna” powinna być nie tylko wspólnotą celu. Istotnym jest zapewnienie każdego państwa członkowskiego, że transformacja energetyczna będzie przebiegać w zrównoważony sposób, odpowiednio dostosowany do swoich warunków i możliwości.

Na poziomie Unii Europejskiej rozmawiamy z naszymi partnerami o potrzebie stworzenia odpowiednich instrumentów finansowych, które pozwolą Polsce na zbliżenie się do osiągnięcia celu neutralności klimatycznej.

Sprawiedliwa transformacja oznacza przede wszystkim podejmowanie odpowiedzialnych decyzji, zwłaszcza w sytuacji gdy cały świat walczy z rozprzestrzeniającą się pandemią Covid-19.

Wiemy już, że pandemia zostawi ślad na gospodarce Unii Europejskiej. Nie wiemy, jak bardzo będzie on poważny. W dobie walki z pandemią najważniejsze jest zapewnienie zdrowia i bezpieczeństwa obywateli. Nie można jednak zaniechać procesu transformacji gospodarczej, ponieważ ten proces cały czas trwa. Jego porzucenie powodowałoby w nadchodzących latach bardzo negatywne skutki tak dla Polski jak i całej Unii. Koronawirus nie powstrzyma naszych wysiłków w tym obszarze, jednak skala wyzwań powoduje, że realizacja niektórych elementów Zielonego Ładu może być jeszcze większym, bądź bardziej czasochłonnym wyzwaniem. Niewątpliwie konieczne będą też dodatkowe środki finansowe UE na realizację naszych priorytetów w warunkach spowolnienia gospodarczego. Rozmawiamy na ten temat z naszymi partnerami w Unii Europejskiej i - co mnie niezmiernie cieszy - w bardzo wielu kwestiach mówimy jednym głosem.

Obecna sytuacja pokazuje jak istotne jest zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i utrzymanie tempa przechodzenia na czystą energię poprzez zapewnienie środków na inwestycje w odnawialne źródła energii. Z tego względu główny zamysł Zielonego Ładu powinien zostać zachowany, jednocześnie zapewniając unikanie nakładania obciążeń, które uniemożliwiłyby wyjście z obecnego kryzysu. Dodatkowo, najbardziej zagrożone i najbardziej wrażliwe grupy społeczne nie powinny być obciążone podwójnymi kosztami transformacji oraz kryzysu wywołanego pandemią. Realizując cele Zielonego Ładu, nie możemy zapominać o osobach znajdujących się w najgorszej sytuacji, często narażonych na ubóstwo energetyczne.

Biegu ku neutralności klimatycznej sami nie wygramy. Wierzmy, że zgodnie z zapowiedziami przewodniczącej Komisji Europejskiej Ursuli von der Leyen nikt „nie zostanie z tyłu” i razem dobiegniemy do „mety” neutralności klimatycznej, w solidarności ze wszystkimi państwami UE.

Biegu ku neutralności klimatycznej sami nie wygramy. Wierzmy, że zgodnie z zapowiedziami przewodniczącej Komisji Europejskiej Ursuli von der Leyen nikt „nie zostanie z tyłu” i razem dobiegniemy do „mety” neutralności klimatycznej, w solidarności ze wszystkimi państwami UE.

Mechanizm Sprawiedliwej Transformacji - narzędzie finansowania Europejskiego Zielonego Ładu

Kiedy przewodnicząca Komisji Europejskiej Ursula von der Leyen objęła urząd, jasno określiła swój cel: przejście do zrównoważonej, neutralnej dla klimatu gospodarki jest absolutnym priorytetem.

Zaledwie 10 dni po rozpoczęciu kadencji nowa KE przedstawiła Europejski Zielony Ład - wizję wspólnoty neutralnej dla klimatu do 2050 r. oraz specjalny plan określający 50 działań, które pomogą to osiągnąć. Europejski Zielony Ład to coś więcej niż tylko szereg środków mających na celu ograniczenie emisji. Jest to nowa strategia wzrostu, która odchodzi od „starego” modelu zwiększenia wykorzystania paliw kopalnych i co za tym idzie emisji zanieczyszczeń, w kierunku gospodarki, gdzie sposoby produkcji i konsumpcji działają na rzecz obywateli przy jednoczesnym poszanowaniu zasobów naszej planety.

Ten ostatni element jest bardzo ważny: ta strategia ma działać dla nas wszystkich. Jak wiadomo, niektóre regiony, przedsiębiorstwa, a tym samym pracownicy, są bardziej niż inni zależni od wysokoemisyjnych gałęzi przemysłu. Dotyczy to szczególnie Polski, gdzie w samym górnictwie pracuje około 140 tysięcy pracowników. Dlatego tak ważne jest, żeby mieć pewność, iż ludzie ci nie zostaną pozostawieni samymi sobie. Jak już wielokrotnie podkreślaliśmy, zielona transformacja albo będzie dla wszystkich, albo w ogóle nie będzie działać.

Dlatego Komisja Europejska przedstawiła mechanizm sprawiedliwej transformacji, który jest podstawowym elementem finansowania Europejskiego Zielonego Ładu; jest on skierowany w szczególności do tych regionów, które będą najbardziej dotknięte zieloną transformacją.

Dr Marek Prawda

Dr Marek Prawda objął stanowisko dyrektora Przedstawicielstwa Komisji Europejskiej w Polsce 1 kwietnia 2016 r. W latach 2012-2016, pełnił funkcję stałego przedstawiciela RP przy Unii Europejskiej. Wcześniej był ambasadorem RP w Szwecji i Niemczech. W latach 80. działał w „Solidarności”. Współpracował z Polską Akademią Nauk, gdzie w 1984 roku obronił pracę doktorską w zakresie socjologii pracy. W pracy naukowej skupiał się na tematyce stosunków polsko-niemieckich i integracji europejskiej. Odznaczony Wielkim Krzyżem Zasługi Orderu Zasługi RFN, Orderem Zasługi Kraju Związkowego Brandenburgia oraz Medalem Cordi Poloniae przyznany przez Konwent Organizacji Polskich w RFN.

W swoim pierwotnym wniosku Komisja proponowała uruchomienie 100 mld euro za pośrednictwem tego mechanizmu. Kwota ta została znacząco zwiększona w nowej propozycji KE dotyczącej kolejnego długoterminowego budżetu UE, przedstawionej 27 maja 2020. Obecnie oczekuje się, że mechanizm sprawiedliwej transformacji zmobilizuje co najmniej 150 mld euro za pośrednictwem różnych środków finansowania.

Mechanizm składa się przede wszystkim z Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji o wartości 40 mld euro. Będzie on wspierał wszystkie kraje UE, koncentrując się jednak na tych obszarach i regionach, gdzie wyzwania związane z transformacją klimatyczną są większe. Zasoby finansowe funduszu są rozdzielane zgodnie z jasnymi i obiektywnymi kryteriami, z uwzględnieniem emisji gazów cieplarnianych z zakładów przemysłowych, poziomu zatrudnienia w sektorze wydobywania węgla kamiennego i brunatnego oraz innych wysokoemisyjnych sektorów przemysłu, a także produkcji torfu i eksploatacji łupków bitumicznych. Uwzględniona zostanie również zamożność każdego kraju. Nic więc dziwnego, że jeżeli ogólny budżet funduszu oraz klucz podziału zostaną zatwierdzone przez Parlament Europejski i państwa członkowskie, Polska otrzyma lwią część ogólnej kwoty: 8 mld z 40 mld euro.

Oprócz finansowania z budżetu UE, mechanizm sprawiedliwej transformacji obejmuje również lewarowanie inwestycji prywatnych i publicznych. W przypadku tych pierwszych, w zakresie systemu sprawiedliwej transformacji w ramach InvestEU, możliwe będzie wspieranie inwestycji w regionach znajdujących się w fazie przejściowej za pośrednictwem dowolnego z segmentów polityki InvestEU. Oczekuje się, że system uruchomi co najmniej 45 mld euro prywatnych inwestycji.

Europejski Zielony Ład to coś więcej niż tylko szereg środków mających na celu ograniczenie emisji. Jest to nowa strategia wzrostu, która odchodzi od „starego” modelu zwiększenia wykorzystania paliw kopalnych i co za tym idzie emisji zanieczyszczeń, w kierunku gospodarki, gdzie sposoby produkcji i konsumpcji działają na rzecz obywateli przy jednoczesnym poszanowaniu zasobów naszej planety.

W zakresie inwestycji publicznych, 28 maja 2020 Komisja Europejska, razem z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym, uruchomiła instrument pożyczkowy dla sektora publicznego. Będzie się on składać z elementu dotacji o wartości 1,5 mld euro z budżetu UE i elementu pożyczek w wysokości do 10 mld euro ze źródeł własnych EBI. Oczekuje się, że instrument ten zmobilizuje do 25-30 mld euro inwestycji publicznych w takich dziedzinach jak infrastruktura energetyczna i transportowa, sieci lokalnego ogrzewania, transport publiczny, środki w zakresie efektywności energetycznej, infrastruktura społeczna i inne projekty, które mogą przynieść bezpośrednie korzyści społecznościom w regionach i zmniejszyć koszty społeczno-gospodarcze transformacji.

Należy jednak zauważyć, że wsparcie to nie będzie miało formy czeku in blanco. Aby je otrzymać, państwa UE będą musiały przygotować terytorialne plany sprawiedliwej transformacji. Muszą one wykazać, w jaki sposób proponowane inwestycje i środki przyczynią się do realizacji ogólnego celu, jakim jest osiągnięcie neutralności klimatycznej UE do 2050 r., uwzględniając analizy przeprowadzone przez Komisję w ramach europejskiego semestru w 2020 r. oraz nakreślając zarys procesu transformacji do 2030 r. Plany muszą być spójne z krajowymi planami w zakresie energii i klimatu oraz przejścia na gospodarkę neutralną dla klimatu. Terytorialne plany sprawiedliwej transformacji zidentyfikują w każdym państwie członkowskim obszary, które należy wspierać oraz priorytetowe segmenty polityki dla każdego regionu.

Europejski Zielony Ład jest jedynym sposobem na osiągnięcie zrównoważonego wzrostu, tym bardziej w obecnym czasie wychodzenia z negatywnych skutków ekonomicznych pandemii koronawirusa. Równocześnie należy mieć świadomość, że zmiana nie nastąpi z dnia na dzień, a niektóre regiony, przedsiębiorstwa i pracownicy potrzebują większego wsparcia niż inne. W ramach mechanizmu sprawiedliwej transformacji, Unia ponownie podkreśla swoje podstawowe wartości: jesteśmy zaangażowani w ochronę naszej planety, ale zrobimy to w duchu solidarności, zjednoczeni. Pierwszy na świecie neutralny dla klimatu blok polityczny stanie się faktem, a skorzystają z niego wszystkie regiony – żadnej osoby ani żadnego regionu nie pozostawimy samemu sobie.

W ramach mechanizmu sprawiedliwej transformacji, Unia ponownie podkreśla swoje podstawowe wartości: jesteśmy zaangażowani w ochronę naszej planety, ale zrobimy to w duchu solidarności, zjednoczeni.

Europejski Zielony Ład - wyjątkowa okazja?

W następstwie „zamknięcia” spowodowanego rozprzestrzenianiem się Corona wirusa, politycy, głównie z Europy Środkowej i Wschodniej, wezwali do rezygnacji ze środków **na rzecz ochrony klimatu**.

Jednakże wkrótce potem wśród instytucji europejskich i znacznej większości państw członkowskich wyłonił się konsensus co do tego, że fundusze kryzysowe i naprawcze UE powinny odzwierciedlać dekarbonizację gospodarki, do której dąży się w ramach Europejskiego Zielonego Ładu. Wiceprzewodniczący Komisji Europejskiej Frans Timmermans podsumował to, o czym większość myślała: **“Kaźde euro, które inwestujemy, musi płynąć do nowej gospodarki, a nie do starych struktur. Musimy unikać tego za wszelką cenę”**. Rzeczywiście, inwestowanie w przemysł zanieczyszczający środowisko nie ma większego sensu, kiedy cały świat przechodzi na gospodarkę niskoemisyjną. Jeśli rządy chcą wspierać swój „stary” przemysł, będą musiały finansować to z własnych budżetów; pieniądze UE są przeznaczone tylko na działania przyjazne dla klimatu.

Christian Egenhofer

Dyrektor CEPS Centre for European Policy Studies (Centrum Studiów nad Polityką Europejską) Energy Climate House w CEPS z siedzibą w Brukseli. Jest również tzw. profesorem wizytującym w Kolegium Europejskim w Natolinie w Polsce oraz w paryskiej Szkole Spraw Międzynarodowych SciencesPo w Paryżu.

Wiceprzewodniczący Komisji Europejskiej Frans Timmermans podsumował to, o czym większość myślała: “Kaźde euro, które inwestujemy, musi płynąć do nowej gospodarki, a nie do starych struktur. Musimy unikać tego za wszelką cenę”.

Europejska niskoemisyjność

Nic dziwnego, że wiele państw członkowskich UE szybko skorzystało z możliwości, jakie daje na przykład energia odnawialna, zarówno w zakresie zmian klimatycznych, jak i rozwoju przemysłowego. Ministrowie z 8 państw członkowskich - Austrii, Estonii, Grecji, Łotwy, Litwy, Luksemburga, Polski i Hiszpanii - w tym z sektorów energii elektrycznej charakteryzujących się bardzo wysoką emisją dwutlenku węgla - wyraźnie zwrócili się do Komisji Europejskiej o skupienie się na łańcuchach wartości w obszarze energii odnawialnej w celu uwolnienia nowego potencjału inwestycyjnego. Rządy Austrii, Bułgarii, Francji, Niemiec, Grecji, Włoch, Luksemburga, Rumunii i Hiszpanii wezwały do „**przyspieszenia dekarbonizacji** przemysłu europejskiego poprzez Europejski Zielony Ład”, między innymi poprzez skoncentrowanie się na zielonych technologiach i proekologicznych rozwiązaniach.

Europejski Zielony Ład ściśle powiązał rozwój przemysłowy i technologie ekologiczne. Energia odnawialna, wodór, akumulatory lub pojazdy elektryczne oferują Europie perspektywę rozwoju przemysłowych łańcuchów wartości i obiecują utrzymanie gałęzi przemysłu, które są związane z transformacją w kierunku neutralności pod względem emisji dwutlenku węgla. Firmy działające w skali globalnej zastanawiają się teraz nad swoimi łańcuchami dostaw. Europa, a głównie Europa Środkowo-Wschodnia, może być w stanie „odzyskać” część produkcji, która trafiła do Azji. Dostępność opłacalnej energii odnawialnej stanie się kluczowym czynnikiem przy podejmowaniu decyzji inwestycyjnych; trudno sobie wyobrazić, aby jakikolwiek producent samochodów, czy to Volkswagen, Toyota czy Tesla, produkował pojazdy elektryczne z wykorzystaniem energii elektrycznej produkowanej z węgla.

Nadszedł również czas, aby obalić mit, że cały przemysł fotowoltaiczny jest skupiony w Chinach. Niektóre państwa członkowskie, zwłaszcza Niemcy, były w stanie **zachować znaczną część łańcucha wartości energii odnawialnej** w Europie. Istnieje duży potencjał w zakresie produkcji komponentów w innych częściach Europy, w tym w Polsce, ale także w Bułgarii i Rumunii.

Europejski Zielony Ład ściśle powiązał rozwój przemysłowy i technologie ekologiczne.

Węgiel umiera

Węgiel coraz częściej ustępuje miejsca wiatrowi i słońcu, które stały się zdecydowanie najtańszymi technologiami produkcji energii elektrycznej. Zaledwie 5 lat temu produkcja energii elektrycznej bazująca na węglu była dwa razy większa od produkcji energii wiatrowej i słonecznej łącznie. Obecnie sytuacja uległa odwróceniu: udział energii wiatrowej i słonecznej w produkcji energii elektrycznej w UE wyniósł 18%, a udział węgla pozostał na poziomie 15%. To dopiero początek. Szybko spadające koszty rozwiązań opartych na akumulatorach pozwolą rozwiązać problem jakim jest to, że słońce nie świeci codziennie i że nie zawsze wieje wiatr. Nawiasem mówiąc, wszystko to osłabi również zapotrzebowanie na gaz ziemny wykorzystywany do produkcji energii.

Sytuacja elektrowni węglowej Maritsa East 2, największej na Bałkanach, jest wymowna. Tylko w 2019 r. odnotowała ona stratę w wysokości ponad 100 mln euro, co oznacza, że skumulowana strata wyniosła ponad 410 mln euro. Przypadek elektrowni Maritsa East 2 nie jest rzadkością. Aż 62% (149 GW) zdolności produkcyjnych unijnej infrastruktury węglowej stanowi już [ujemne saldo przepływów pieniężnych](#). W ciągu najbliższych 5 lat, 70 % elektrowni węglowych w Europie zostanie prawdopodobnie zamkniętych.

Regionalne możliwości

Regiony będą miały możliwość nadania koncepcji „sprawiedliwej transformacji” praktycznego znaczenia wraz z wymiernym rezultatem, mogącym przynieść trwałe zmiany zarówno dla ludzi, jak i dla środowiska. Z czasem, w wielu innych gałęziach przemysłu dojdzie do kolejnych rewolucji technologicznych, takich jak te, których byliśmy świadkami w przypadku odnawialnych źródeł energii. Przemysł samochodowy, zakłady przemysłu stalowego i bardziej ogólnie, wszystkie klastry oparte na paliwach kopalnych wzdłuż centralnych i wschodnich regionów węglowych będą musiały stawić czoła radykalnej transformacji. Na szczęście rządy regionów UE już od dłuższego czasu wprowadzają zmiany. Państwa członkowskie z Europy Środkowej i Wschodniej nie różnią się od siebie. Europa może pokazać wiele udanych przykładów w tym zakresie; nie wszystkie z nich są bezpośrednio związane lub zależne od zamknięcia sektora węglowego. Wśród nich są Katowice (Polska), Zagłębie Ruhry (Niemcy), Limburgia Południowa (Holandia), Limburgia (Belgia), region Nord-Pas de Calais (Francja), powiat Ida-Viru (Estonia), Prievidza (Słowacja), Matra (Węgry), Płowdiw (Bułgaria) oraz region Manchester/Liverpool (Wielka Brytania). Wszystkie te kraje są w trakcie lub już z powodzeniem podjęły działania związane z ich transformacją gospodarczą.

Regiony będą miały możliwość nadania koncepcji „sprawiedliwej transformacji” praktycznego znaczenia wraz z wymiernym rezultatem, mogącym przynieść trwałe zmiany zarówno dla ludzi, jak i dla środowiska.

Pieniądze nie stanowią problemu

Z 1,85 bln euro z budżetu UE i funduszu na rzecz odbudowy gospodarczej (Next Generation UE), 30% będzie przeznaczona na działania w dziedzinie klimatu, a Komisja Europejska będzie je regularnie monitorować. Tzw. Mechanizm Sprawiedliwej Transformacji połączy wszystkie unijne źródła finansowania, które mogą być wykorzystane do zarządzania transformacją; specjalny Fundusz Sprawiedliwej Transformacji to 10 mld euro na pomoc dla regionów znajdujących się w trudnej sytuacji. Choć ten jeden raz pieniądze nie będą stanowiły problemu. Prawdziwym wąskim gardłem będzie przygotowanie regionalnych planów stopniowego zastępowania przemysłów wysokoemisyjnych przez bardziej ekologiczne. Regiony w tym zakresie będą mogły korzystać z istniejącej już wiedzy specjalistycznej i dostępnej infrastruktury. Czynnikiem kluczowym będzie przyciągnięcie prywatnych inwestycji mających na celu tworzenie nowych terenów przemysłowych, które stworzą miejsca pracy oraz utrzymają i pobudzą rozwój gospodarczy regionów. Pieniądze UE mogą pomóc w radzeniu sobie z negatywnymi skutkami społecznymi; nie zastąpią one jednak prywatnych inwestycji w tworzeniu samowystarczальной gospodarki. Komisja Europejska zatwierdziła już plany «Sprawiedliwej Transformacji» opracowane przez 18 państw członkowskich. Wyścig trwa i nadszedł czas, by ruszyć z miejsca.

Czy transformacja będzie sprawiedliwa czy nie?

Transformacja będzie miała miejsce. To, czy będzie ona sprawiedliwa, będzie zależało od polityki. W Europejskim Zielonym Ładzie założono, że wiele regionów doświadczy głębokiej przemiany. Polityka ta zakłada koncepcję „sprawiedliwej transformacji”, której celem jest to, żadna osoba ani żaden region nie będzie zostawiony samemu sobie. Europejski Zielony Ład jest czymś więcej niż tylko polityką mającą na celu reagowanie na wyzwania związane ze zmianami klimatycznymi; przede wszystkim jest on zaprojektowany jako strategia rozwoju i modernizacji gospodarczej. Nowy budżet UE wraz z tzw. funduszem odbudowy gospodarczej „Next Generation EU” – oba uzgodnione 21 lipca 2020 r. - stwarzają bezprecedensową okazję do rozpoczęcia i przyspieszenia procesu transformacji regionalnej.

Tzw. Mechanizm Sprawiedliwej Transformacji połączy wszystkie unijne źródła finansowania, które mogą być wykorzystane do zarządzania transformacją; specjalny Fundusz Sprawiedliwej Transformacji to 10 mld euro na pomoc dla regionów znajdujących się w trudnej sytuacji.

Pieniądze UE mogą pomóc w radzeniu sobie z negatywnymi skutkami społecznymi; nie zastąpią one jednak prywatnych inwestycji w tworzeniu samowystarczальной gospodarki.

Wywiad z Juanem Espadasem Cejasem - przewodniczącym Grupy Roboczej „Zielony Ład w terenie” Europejskiego Komitetu Regionów

Juan Espadas Cejas

Burmistrz Sewilli, przewodniczący Komisji ENVE, przewodniczący Grupy Roboczej „Zielony Ład w terenie” Europejskiego Komitetu Regionów.

Magdalena Ujejska: *W dniu 15 czerwca 2020 r. Europejski Komitet Regionów (KR) powołał nową grupę roboczą pod nazwą „Zielony Ład w terenie” („Green Deal Going Local”). Czy może nam Pan powiedzieć, skąd wziął się pomysł utworzenia tej grupy, jakie są jej cele i założenia oraz kto do niej należy?*

Juan Espadas Cejas: Kiedy przewodnicząca Von der Leyen wygłosiła swoje pierwsze przemówienie ramowe na temat Agendy Europejskiej, priorytetem był Europejski Zielony Ład, jako nowy sposób zrozumienia bardziej ekologicznej i zrównoważonej Europy. Zielony Ład dotyczy nie tylko środowiska naturalnego, ale także zmiany rzeczywistej sytuacji społeczeństwa obywatelskiego.

W obliczu tego wystąpienia komisja ENVE KR nie mogła pozostać obojętna. Musieliśmy podkreślić wartość, jaką regiony i miasta mają i będą miały w tej zielonej transformacji. Przecież to właśnie administracje najbliższe obywatelom wdrażają decyzje podejmowane w Brukseli.

M.U: *Założenia te są ambitne i konkretne. Jak zamierzacie je zrealizować?*

J. E. C. W grupie roboczej ds. Zielonego Ładu dążymy do działania przekrojowego. Chcemy, aby wszystkie opinie były przepełnione zieloną filozofią. Tak więc, nawet jeśli grupa robocza liczy 12 członków, to wszyscy członkowie KR-u będą pracować razem, aby osiągnąć ten efekt. Ponadto uruchomiliśmy stronę internetową, aby praca, którą wykonujemy, była widoczna dla wszystkich członków grupy.

M.U: *Zielony Ład jest programem kompleksowym i obejmuje wiele obszarów, w tym gospodarkę, środowisko lub politykę społeczną. Pandemia COVID-19 znacznie zmniejszyła tempo codziennego życia i zmusiła nas do uważnego przyjrzenia się otaczającej nas rzeczywistości i zrewidowania naszego stosunku do świata, w którym żyjemy. Jest to również czas, kiedy stajemy w obliczu kryzysu sanitarnego i gospodarczego. Czy Pana zdaniem założenia Europejskiego Zielonego Ładu powinny być dostosowane do tej wyjątkowej sytuacji?*

J. E. C. Kryzys COVID-19 okazuje się być bardzo trudny dla wszystkich. Ale dla Zielonego Ładu musi to być szansa. Plan Odbudowy ogłoszony przez Komisję Europejską i uzgodnienia przyjęte przez Radę Europejską opierają się na Zielonym Ładzie. Kryzys zdrowotny pozwoli uruchomić miliony euro, a inwestycje te muszą stać się motorem zmian dla ekologicznego, sprawiedliwego i zrównoważonego społeczeństwa europejskiego. Nasza grupa robocza musi nam pomóc, aby regiony i miasta współpracowały ze sobą i znalazły wspólne projekty, które będą mogły zostać dostosowane do potrzeb każdego terytorium.

M.U: *Na koniec chciałbym zapytać, jakie będą pierwsze działania podjęte przez grupę. Czy zidentyfikował już Pan kwestie, którymi chciałby się Pan zająć w pierwszej kolejności?*

J. E. C. Jak dotąd odbyliśmy tylko jedno spotkanie i dyskutujemy nad tym, na czym powinniśmy skoncentrować nasze wysiłki. Członkowie grupy sporządzają listę priorytetów, które muszą zostać uzgodnione i wypracowane przez wszystkich. Ta grupa robocza powinna pomóc nam, jako miastom i regionom, uchwycić najbardziej interesujące dla obywateli strategie polityczne w zakresie zrównoważonego rozwoju.

M.U: *Dziękuję bardzo za rozmowę.*

Małopolska podbija Brukselę

Województwo Małopolskie - razem dla środowiska

Wobec postępujących wyzwań – takich jak globalne ocieplenie, zanieczyszczenie powietrza, wody i gleby oraz perspektywa wyczerpania surowców naturalnych – prowadzenie zrównoważonej gospodarki staje się nie tylko celem, ale obowiązkiem krajów, regionów i samorządów.

Działania dedykowane ochronie powietrza (m.in. LIFE MAŁOPOLSKA, uchwały antysmogowe) oraz zapobieganiu zmianom klimatu (LIFE EKOMAŁOPOLSKA, Regionalny Planu Działań dla Klimatu i Energii). Przyłączenie do unijnej inicjatywy regionów węglowych w transformacji (Platform for Coal Regions in Transition) i otrzymanie wsparcia w ramach inicjatywy START Platformy CRinT. Zrównoważona gospodarka odpadami i deklaracja „Małopolska bez plastiku”. To tylko przykłady działań Samorządu Województwa Małopolskiego, dzięki którym Małopolska coraz mocniej wpisuje się w strategię Europejskiego Zielonego Ładu.

Powietrze – wspólnie dobro, wspólny obowiązek

Wprowadzanie w Województwie Małopolskim kompleksowych działań w zakresie zapobieganiu dewastacji środowiska na wielu poziomach rozpoczęło się od ochrony powietrza. Nowatorski w skali kraju Program Ochrony Powietrza (POP) został przyjęty 23 stycznia 2017 r. Kolejne inicjatywy to przyjęcie przez Sejmik Województwa Małopolskiego tzw. uchwał antysmogowych, pierwszej dla Krakowa (2016) oraz kolejnej dla całego województwa (2017). Pionierska uchwała antysmogowa dla Krakowa od 1 września 2019 wprowadziła na jego obszarze całkowity zakaz używania paliw stałych (węgla i drewna).

Marta Bosak

Specjalistka do spraw komunikacji i promocji. Ukończyła studia filologiczne na Uniwersytecie Jagiellońskim oraz studium dziennikarskie na Uniwersytecie Pedagogicznym. Narzędzia kontaktu z odbiorcą ćwiczyła m.in. w „Gazecie Krakowskiej” i Muzeum Narodowym w Krakowie. Brukselę poznawała w ramach Programu Erasmus Plus.

W Departamencie Środowiska Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego pracuje w zespole ds. ekoMałopolski. Zajmuje się m.in. współpracą z partnerami i mediami, stroną internetową i mediami elektronicznymi, w tym Telewizją ekoMałopolski oraz kampaniami edukacyjnymi i promującymi ekologiczny styl życia.

Trwają właśnie prace nad aktualizacją POP, uwzględniające również warunki po pandemii COVID-19. Większość działań na rzecz poprawy jakości powietrza prowadzona jest w ramach Projektu zintegrowanego LIFE IP MALOPOLSKA „Wdrażanie Programu ochrony powietrza dla województwa małopolskiego – Małopolska w zdrowej atmosferze”, realizowanego od roku 2015.

Obecnie w projekcie bierze udział 69 partnerów: 62 gminy, województwo śląskie, Krakowski Alarm Smogowy, Krajowa Agencja Poszanowania Energii, Instytut VITO z Belgii, Słowacki Instytut Hydrometeorologiczny z Bratysławy oraz Ministerstwo Środowiska Republiki Czeskiej.

Dzięki LIFE IP MALOPOLSKA mieszkańcy 62 gmin mogą liczyć na profesjonalne wsparcie Ekodoradców zatrudnionych w ramach projektu. Pomagają oni między innymi w przygotowaniu wniosków o dofinansowanie do wymiany pieców węglowych czy na instalację odnawialnych źródeł energii, prowadzą działania edukacyjne, przeprowadzają kontrole i fachowe badania kamerą termowizyjną oraz organizują spotkania i warsztaty dla dzieci i dorosłych.

Od początku realizacji projektu, Ekodoradcy udzielili blisko 600 000 porad mieszkańcom Małopolski. Zorganizowali 5,5 tys. spotkań i warsztatów, w których wzięło udział ponad 330 tys. mieszkańców oraz 1,8 tys. warsztatów dla blisko 100 tys. dzieci. Rozdystrybuowali ponad milion materiałów informacyjno-edukacyjnych oraz przeprowadzili ponad 10 000 kontroli przestrzegania przepisów uchwały antysmogowej. Zestawy urządzeń obniżających zużycie energii zostały zamontowane w blisko 1600 domach rodzin dotkniętych ubóstwem energetycznym.

Jednym z głównych działań projektu jest wzrost świadomości mieszkańców na temat zanieczyszczenia powietrza i jego wpływu na zdrowie i życie mieszkańców. W tym celu przeprowadzono regionalne kampanie medialno-outdoorowe: „Dymem z pieca zabijasz” i „W twoim domu mieszka złodziej”, których przekaz dotarł do kilkudziesięciu tysięcy odbiorców. Natomiast podczas kampanii społecznej do żłobków, przedszkoli i szpitali dziecięcych przekazano 1800 oczyszczaczy powietrza.

Justyna Mazurkiewicz

Inspektor ds. Projektu LIFE w Zespole Ochrony Powietrza Departamentu Środowiska Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego. Zaangażowana w realizację projektu zintegrowanego LIFE pn. „Wdrażanie Programu ochrony powietrza dla województwa małopolskiego – Małopolska w zdrowej atmosferze” oraz Platformę Regionów Węglowych w Transformacji.

Ukończyła studia na kierunku Inżynieria Środowiska na Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie. Dr inż. nauk o Ziemi - studia doktorskie ukończone na Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie. Rozprawa doktorska „Ocena obszarów perspektywicznych dla geotermalnego wykorzystania wód niskotemperaturowych w województwie małopolskim”. Członek Grupy Roboczej ds. Funduszu Sprawiedliwej Transformacji.

Czas na działania dla klimatu i czystą energię

Jeszcze w r. 2019 Komisja Europejska zaakceptowała koncepcję nowego projektu zintegrowanego LIFE EKOMAŁOPOLSKA „Wdrażanie Regionalnego Planu Działań dla Klimatu i Energii”. Decyzja o dofinansowaniu projektu nastąpiła w czerwcu 2020 roku. Do zadań nowego projektu LIFE, oprócz przygotowania kompleksowego Planu Działań dla Klimatu i Energii, będzie należała promocja wykorzystania odnawialnych źródeł energii, uświadamianie wagi efektywności energetycznej oraz realizacji unijnych celów w zakresie przeciwdziałania i adaptacji do zmian klimatu.

Porozumienie w sprawie wspólnego ubiegania się o realizację Projektu podpisało 24 partnerów (w tym: Ministerstwo Rozwoju, województwo śląskie, Akademia Górniczo-Hutnicza, Europejskie Centrum Czystego Powietrza oraz trzy miasta na prawach powiatu i 17 powiatów). Partnerami zagranicznymi LIFE EKOMAŁOPOLSKA będą Instytut ds. Energii, Klimatu i Środowiska w Wuppertalu oraz Brandenburski Uniwersytet Techniczny w Cottbus. Realizację projektu, wspierają również: Minister Klimatu, Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz Pełnomocnik Premiera do spraw Programu Czyste Powietrze. Projekt będzie realizowany od 1 stycznia 2021 do 31 grudnia 2030 roku.

Sprawiedliwa transformacja dla regionów węglowych

Małopolska znalazła się także wśród siedmiu regionów w Europie, wybranych do wsparcia w ramach pomocy technicznej dla regionów węglowych w transformacji ([START Platformy Coal Regions in Transition](#)). Wsparcie to pozwoli na wypracowanie strategii niskoemisyjnej i pilotażowych projektów w zakresie odnawialnych źródeł energii, restrukturyzacji regionów górniczych oraz zagospodarowania terenów nieczynnych kopalń w zachodniej Małopolsce. Współpraca w ramach START ma za zadanie przygotowanie projektów, które będą mogły pozyskać finansowanie z planowanego Funduszu Sprawiedliwej Transformacji (Just Transition Fund).

W styczniu 2020 r. Województwo Małopolskie oficjalnie zostało przyłączone do Platformy Coal Regions in Transition. Uczestnictwo w Platformie pomoże Małopolsce lepiej skoordynować wysiłki i stawić czoła wyzwaniu, jakim jest transformacja niskoemisyjna regionu.

Małopolska znalazła się także wśród siedmiu regionów w Europie, wybranych do wsparcia w ramach pomocy technicznej dla regionów węglowych w transformacji (START Platformy Coal Regions in Transition).

Zero waste? Postaramy się!

Samorząd Województwa Małopolskiego dostrzega także wagę zrównoważonej gospodarki odpadami i lepszego wykorzystywania surowców wtórnych. Rezultatem dążenia do modelu gospodarki o obiegu zamkniętym jest przystąpienie do projektu SYMBI „Symbioza przemysłowa na rzecz zrównoważonego rozwoju regionalnego i efektywnego gospodarowania zasobami w gospodarce o obiegu zamkniętym”. Celem SYMBI jest wspieranie polityk publicznych w regionach dążących do modelu gospodarki o obiegu zamkniętym (tzw. circular economy) poprzez zwiększoną efektywność wykorzystania zasobów i zmniejszoną emisję gazów cieplarnianych. Projekt, realizowany w ramach Programu Interreg Europa.

Ekologia każdego dnia

Budowanie świadomości ekologicznej mieszkańców oraz promowanie przyjaznych dla środowiska i klimatu nawyków to wyzwania, przed którymi na co dzień staje Samorząd Województwa Małopolskiego. Aby im sprostać, w lipcu 2019 Zarząd Województwa Małopolskiego przyjął projekt [ekoMałopolska](#). Dzięki takim partnerom, jak International Green Film Festival, Stowarzyszenie Czysta Polska, Polski Alarm Smogowy, czy REFA – największy w Polsce katolicki ruch ekologiczny, tematyka ochrony środowiska, ekonomii wartości i Europejskiego Zielonego Ładu jest stale obecna podczas najważniejszych wydarzeń masowych w regionie, w lokalnych mediach oraz we własnych kanałach komunikacji.

Budowanie świadomości ekologicznej mieszkańców oraz promowanie przyjaznych dla środowiska i klimatu nawyków to wyzwania, przed którymi na co dzień staje Samorząd Województwa Małopolskiego.

Questo Iuris

Bruksela, dnia 11.12.2019

COM(2019) 640

KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY, EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO I KOMITETU REGIONÓW

Europejski Zielony Ład

1. WPROWADZENIE – TRANSFORMACJA PILNEGO WYZWANIA W WYJĄTKOWĄ SZANSĘ

W niniejszym komunikacie przedstawiono Europejski Zielony Ład dla Unii Europejskiej (UE) i jej obywateli. Zaktualizowano w nim zobowiązanie Komisji do rozwiązania problemów związanych z klimatem i środowiskiem naturalnym, najważniejszego zadania, jakie stoi przed obecnym pokoleniem. Atmosfera ulega ociepleniu, a klimat zmienia się z każdym rokiem. Spośród ośmiu milionów gatunków żyjących obecnie na naszej planecie jeden milion jest zagrożony zagładą. Lasy i oceany są zanieczyszczane i dewastowane.

Europejski Zielony Ład odpowiada na te problemy. Jest to nowa strategia na rzecz wzrostu, której celem jest przekształcenie UE w sprawiedliwe i prosperujące społeczeństwo żyjące w nowoczesnej, zasobooszczędnej i konkurencyjnej gospodarce, która w 2050 r. osiągnie zerowy poziom emisji gazów cieplarnianych netto i w ramach której wzrost gospodarczy będzie oddzielony od wykorzystania zasobów naturalnych.

Jej celem jest również ochrona, zachowanie i poprawa kapitału naturalnego UE oraz ochrona zdrowia i dobrostanu obywateli przed zagrożeniami i negatywnymi skutkami związanymi ze środowiskiem.

Transformacja ta musi przebiegać zarazem w sprawiedliwy i sprzyjający włączeniu społecznemu sposób: na pierwszym miejscu należy stawiać ludzi i nie wolno tracić z oczu regionów, sektorów przemysłu i pracowników, którzy będą borykać się z największymi trudnościami.

Proces ten pociągnie za sobą głębokie zmiany, dlatego kluczowe znaczenie dla skuteczności nowych polityk i ich akceptacji będzie miało czynne zaangażowanie i zaufanie społeczeństwa. Potrzebny jest nowy pakt, który zjednoczy obywateli w ich różnorodności, i w ramach którego władze krajowe, regionalne i lokalne, społeczeństwo obywatelskie i sektor przemysłowy będą ściśle współpracować z instytucjami i organami doradczymi UE.

Dzięki wspólnemu działaniu UE jest w stanie przestawić swoją gospodarkę i społeczeństwo na nowe tory, dążąc do większej równowagi. W tym procesie UE może wykorzystać swoją silną pozycję światowego lidera w dziedzinie działań na rzecz klimatu i środowiska, a także ochrony konsumentów i praw pracowniczych.

¹ Źródła: i) Międzyrządowy Zespół ds. Zmian Klimatu (IPCC): Sprawozdanie specjalne na temat skutków globalnego ocieplenia o 1,5° C; (ii) Międzyrządowa Platforma Naukowo-Polityczna w sprawie Różnorodności Biologicznej i Funkcjonowania Ekosystemów: Globalne sprawozdanie z oceny z 2019 r. w sprawie różnorodności biologicznej i usług ekosystemowych; (iii) Międzynarodowy Panel ds. Zasobów: Globalna prognoza za 2019 r. dotycząca zasobów (Global Resources Outlook 2019): Zasoby naturalne na rzecz przyszłości, jakiej chcemy; (iv) Europejska Agencja Środowiska: Europejskie środowisko – stan i prognozy na 2020 r. w kontekście procesu transformacji w kierunku zrównoważonej Europy.

Osiągnięcie dodatkowej redukcji emisji stanowi wyzwanie. Konieczne będą ogromne inwestycje publiczne i większe wysiłki w celu przekierowania kapitału prywatnego na działania służące klimatowi i ochronie środowiska. Musimy też unikać pułapki uzależnienia od niezrównoważonych praktyk. UE musi odgrywać wiodącą rolę w koordynowaniu międzynarodowych działań, których celem jest zbudowanie spójnego systemu finansowego wspierającego zrównoważone rozwiązania. Ta początkowa inwestycja stanowi również okazję do ugruntowania w Europie nowej strategii zrównoważonego wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu. Europejski Zielony Ład przyspieszy i spotęguje transformację, która jest potrzebna we wszystkich sektorach. Ambitnych celów Zielonego Ładu w zakresie ochrony środowiska Europa nie będzie w stanie osiągnąć samodzielnie. Przyczyny zmiany klimatu i utraty różnorodności biologicznej mają charakter globalny i transgraniczny. UE może wykorzystać swoje wpływy, wiedzę fachową i zasoby finansowe, aby zmobilizować swoich sąsiadów i partnerów do przyłączenia się do działań na rzecz zrównoważonego rozwoju. UE będzie nadal przewodzić międzynarodowym wysiłkom w tej dziedzinie i chce budować sojusze z partnerami mającymi podobne podejście. Uznaje również potrzebę utrzymania bezpieczeństwa dostaw i konkurencyjności, nawet jeśli inne strony będą niechętne do działania. W niniejszym komunikacie przedstawiono wstępny plan działania obejmujący główne polityki i środki niezbędne do osiągnięcia Europejskiego Zielonego Ładu. Będzie on aktualizowany odpowiednio do potrzeb i wprowadzanych rozwiązań politycznych. Wszystkie działania i polityki UE będą musiały przyczyniać się do realizacji celów Europejskiego Zielonego Ładu. Wyzwania, przed którymi stoimy, są złożone i wzajemnie powiązane. Konieczne będzie podejmowanie odważnych i kompleksowych działań politycznych z myślą o osiągnięciu jak największych korzyści w dziedzinie zdrowia i jakości życia, a także odporności i konkurencyjności gospodarek. Wykorzystanie dostępnych synergii we wszystkich obszarach polityki będzie wymagało intensywnej koordynacji². Zielony Ład stanowi integralną część opracowanej przez obecną Komisję strategii mającej na celu wdrożenie agendy ONZ na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030 i celów zrównoważonego rozwoju³ oraz innych priorytetów, jakie przewodnicząca Ursula von der Leyen przedstawiła w swoich wytycznych politycznych. W ramach Zielonego Ładu Komisja zmieni proces koordynacji makroekonomicznej w ramach europejskiego semestru w taki sposób, aby uwzględnił on cele zrównoważonego rozwoju ONZ, aby zrównoważoność i dobrobyt obywateli były traktowane jako priorytet polityki gospodarczej, a cele zrównoważonego rozwoju znalazły się w centrum polityki i działań UE. Na poniższym wykresie przedstawiono poszczególne elementy Zielonego Ładu.

(...)

Wykres 1: Europejski Zielony Ład

² Zgodnie z ustaleniami dotyczącymi europejskiego środowiska w 2020 r. – stan i prognozy na 2020 r. w kontekście procesu transformacji w kierunku zrównoważonej Europy, opublikowanymi na platformie wiedzy prowadzonej przez Europejską Agencję Środowiska.

³ <https://sustainabledevelopment.un.org/post2015/transformingourworld>

⁴ Zob. wytyczne polityczne nowo wybranej przewodniczącej Komisji Europejskiej Ursuli von der Leyen: [Wytyczne polityczne na następną kadencję Komisji Europejskiej \(2019-2024\)](#) – „Unia, która mierzy wyżej: Mój program dla Europy”.

27

 MAŁOPOLSKA